

فصل پنجم

توانمندی های استان چهارمحال و بختیاری

درس ۱۲ قابلیت‌ها و جاذبه‌های گردشگری استان

– به تصاویر زیر نگاه کنید. مهم‌ترین جاذبه‌های گردشگری استان چیست؟

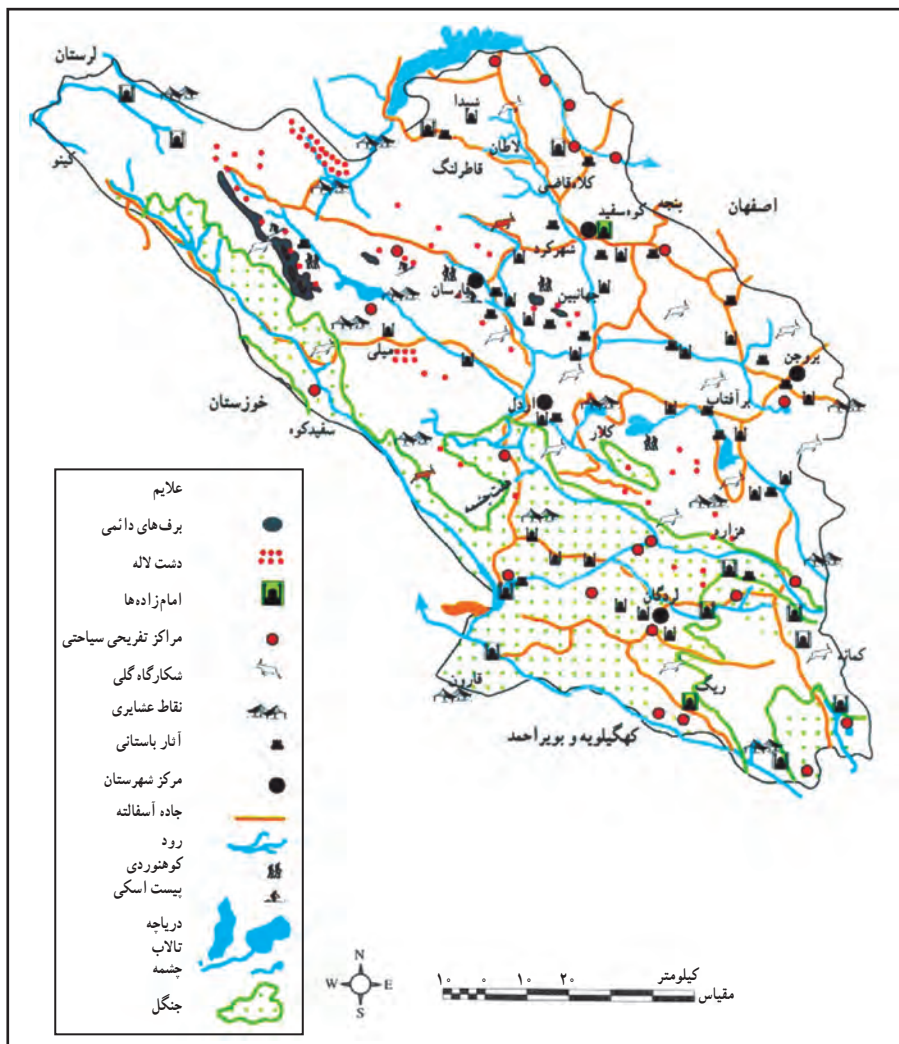

تصویر ۱۲-۱- بخشی از جاذبه‌های گردشگری استان

استان ما به دلیل برخورداری از مواهب خدادادی همچون طبیعت زیبا، هوای مطلوب، به‌ویژه در فصول بهار و تابستان، زیست‌گاه‌های حیات وحش، فضاهای روستایی و عشایری، آثار تاریخی و باستانی، صنایع دستی بسیار زیبا، جاذبه‌های علمی فراوان، امکانات ورزشی گوناگون و ... پذیرای گردشگران زیادی از سراسر ایران است.

مناطق گردشگری استان عبارت‌اند از :

- ۱- قطب محور شهرکرد، سامان، پل زمانخان
- ۲- شهرکرد، سد زاینده‌رود، حاشیة رودخانه زاینده رود
- ۳- شهرکرد، فارسان، جلگرد، بازفت
- ۴- شهرکرد، بروجن، تالاب چغاخور، منطقه حفاظت شده سبزکوه

نقشه شماره ۲-۱۲- نقشه سیاحتی استان

۵- شهرکرد، تالاب گندمان، لردگان

۶- شهرکرد، اردل، حاشیه رودخانه کارون

فعالیت

۱- به نقشه بالا نگاه کنید. نقاط برجسته گردشگری در شهرستان محل زندگی خود را نام ببرید.

۲- با در نظر گرفتن نمودار شماره ۸ بگویید مهم‌ترین جاذبه گردشگری طبیعی شهرستان محل زندگی شما کدام

مورد است؟

الف) جاذبه‌های طبیعی استان

مهم‌ترین جاذبه‌های طبیعی استان عبارت‌اند از:

چشمه‌های فراوان معدنی (شور و شیرین)، تالاب‌ها، رودخانه‌های آرام و خروشان، آبشارها، غارهای آهکی، هوای متنوع در فصول بهار و تابستان، کوه‌های مرتفع، جنگل‌ها، مراتع و ...

نمودار شماره ۱-۱۲- جاذبه‌های طبیعی استان

با توجه به اینکه استان ما از نظر آب و هوا جزء چهار استان دارای بهترین شرایط در کشور محسوب می‌شود، جاذبه‌های طبیعی استان را می‌توان به فصول مختلف نیز تقسیم کرد. زیباترین فصل جهت بازدید از مناظر طبیعی استان، بهار است. در این فصل، طبیعت سرسبز به همراه چشمه‌های فراوان و هوای متنوع، مناظر چشم‌نوازی را ایجاد می‌نماید، به طوری که ۸۹ درصد گردشگران وارد شده به استان در سال ۱۳۸۷ در فصل بهار به استان سفر کرده و در فصل زمستان فقط ۱ درصد گردشگر به استان وارد شده‌اند.

تصویر ۳-۱۲- آبشار زیبای آتشگاه (شهرستان لردگان)

جدول شماره ۱-۱۲- جاذبه‌های طبیعی استان چهارمحال و بختیاری در فصول مختلف

فصل‌ها	بهار	تابستان	پاییز	زمستان	جاذبه
					طبیعت گردی
					کوهنوردی
					اسکی
					غارنوردی
					شنا
					قایق‌سواری در آب‌های خروشان

فصل‌ها	بهار	تابستان	پاییز	زمستان	جاذبه
	۳	۱	۲	۴	ورزش زمستانی

– جدول بالا را مانند جدول زیر با توجه به اهمیت هر کدام از جاذبه‌ها در فصول مختلف از ۱ تا ۴ شماره گذاری کنید.

ب) جاذبه‌های تاریخی، مذهبی، فرهنگی، مردم‌شناسی

از آنجایی که استان ما از پیشینه تاریخی غنی برخوردار است و همواره بخشی از کانون فرهنگ و تمدن ایران زمین و زادگاه شعرا، نویسندگان، عالمان و عارفان بزرگ بوده است، دارای جاذبه‌های مهم تاریخی، فرهنگی، مذهبی و هنری است که مهم‌ترین آنها در جدول شماره ۲-۱۲ معرفی شده‌اند.

جدول شماره ۲-۱۲- اسامی بعضی آثار و جاذبه‌های تاریخی، فرهنگی، مذهبی و هنری استان

موقعیت	نام اثر	نوع اثر
شهر جوتقان شهرستان کیار- روستای دزک شهر اردل شهرستان شهرکرد - روستای بارده شهرستان شهرکرد - روستای شمس آباد شهرستان شهرکرد - چالستر	سردار اسعد بختیاری امیر مفخم بختیاری قلعه ابوالقاسم خان قلعه بارده قلعه امیر مجاهد قلعه چالستر	قلعه
شهرکرد فارسان کیان بروجن شهرکرد چالستر شهرستان بروجن - نقنه	اتابکان جامع فارسان جامع کیان حاج شیخ علی جامع شهرکرد(خان) جامع چالستر جامع نقنه	مسجد تاریخی
شهرکرد نزدیکی بلداجی شهرستان شهرکرد - نزدیکی بن روستای شیخ شبان	حلیمه و حکیمه خاتون حمزه علی بابایراحمند سیدبهاءالدین محمد	امامزاده
چالستر شهرکرد بروجن	ستوده و آزاده آینه خانه‌های قدیمی بروجن	عمارت
نزدیکی سامان روستای دوپلان بروجن روستای بهشت آباد روستای خراجی روستای شلیل	زمان خان دوپلان مصلی بهشت آباد خراجی مروارید	پل
در شهرستان‌های لردگان، بروجن و کیار روستای سینی شهرستان بروجن - روستای کردشامی شهرستان کیار- سرشنیز	قبر آرامنه قبر قدیمی سینی قبر قدیمی کردشامی قبر قدیمی سرشنیز	قبر قدیمی
برد گوری‌های واقع در شهرستان‌های اردل، کوهرنگ، کیار و لردگان		برد گوری

حمام تاریخی	مکتب خانه پرهیزکار درب امامزاده	بروجن شهرکرد شهرکرد
کتیبه	هفشجان گردنه رخ خداآفرین مشروطیت	هفشجان شهرستان شهرکرد - گردنه رخ بازفت شهرستان فارسان - روستای ده چشمه
روستاهای تاریخی و منحصر به فرد	یاسه چاه سراآسید	شهرستان شهرکرد شهرستان کوهرنگ

فعالیت

- ۱- در شهرستان محل زندگی شما کدام یک از جاذبه‌های تاریخی، فرهنگی، مذهبی و هنری که در جدول شماره ۲-۱۲ آمده، وجود دارد؟
- ۲- آیا می‌توانید بگویید وجود موزه، چگونه بر توسعه گردشگری استان تأثیر می‌گذارد؟
- ۳- تصاویر زیر نمونه ای از سنگ قبور آرامنه ای که زمانی در استان زندگی می‌کردند و شیرسنگی بر روی قبور درگذشتگان می‌باشند. به نظر شما چگونه می‌توان از این نمونه آثار تاریخی استان محافظت و بهره برداری کرد؟

تأثیر گردشگری بر استان

توسعه گردشگری در استان از دو بعد (مثبت و منفی) مورد توجه قرار می‌گیرد که در جدول شماره ۳-۱۲ به تعدادی از آنها اشاره شده است.

جدول شماره ۳-۱۲- ابعاد مثبت و منفی گردشگری بر استان

تأثیرهای منفی گردشگری بر استان	تأثیرهای مثبت گردشگری بر استان
<p>رهاکردن زباله‌ها در فضای سبز و مسیر رودخانه‌ها و چشمه‌ها آتش‌سوزی احتمالی جنگل‌ها کمرنگ شدن فرهنگ سنتی و از میان رفتن غرور فرهنگی آشفتن شدن معماری شهرها تغییر نامطلوب و زنده محیط از شکل طبیعی به مصنوعی نابودی تدریجی بناهای تاریخی برخورد خرده فرهنگ‌ها و ایجاد تضاد فرهنگی</p>	<p>ایجاد شغل افزایش درآمد افزایش تفاهم بین المللی تحکیم وحدت ملی گذراندن سالم اوقات فراغت افزایش بینش اجتماعی تجدید قوا و تمدد اعصاب و افزایش بهره‌وری کاری کاهش مهاجرت فرستی بهسازی محیط‌های گردشگری (در صورت فرهنگ‌سازی)</p>

مسائل و مشکلات گردشگری در استان و راهکارهای آن

استان ما به رغم دارا بودن جاذبه‌های متعدد گردشگری قادر به نگهداری مناسب گردشگران نیست. مهم‌ترین دلیل آن کمبود امکانات و تسهیلات گردشگری می‌باشد.

استان چهارمحال و بختیاری علاوه بر جاذبه‌های طبیعی، دارای یکی از بزرگ‌ترین سازمان‌های ایلی کشور است. همچنین دارای لهجه‌ها، لباس‌ها، موسیقی محلی، مراسم جشن و سوگواری و سایر آداب و رسوم سنتی و جاذبه‌های اجتماعی و فرهنگی بسیار غنی است. مردم زیادی علاقه‌مند به بازدید و طبیعت‌گردی در این محیط زیبا هستند. لیکن جذب و نگهداری جمعیت زیاد گردشگران نیازمند امکاناتی است که کمبود آنها بسیار چشمگیر است؛ از قبیل راه‌های ارتباطی مناسب، وسایل رفت و آمد، شرایط مناسب اسکان، گرمایش، سرمایش، سرویس‌های بهداشتی، امنیت، وجود راهنمای گردشگری، فرهنگ پذیرش گردشگران و بهداشت و درمان.

درس ۱۳ توانمندی‌های اقتصادی استان

به شکل‌های زیر نگاه کنید و بگویید مهم‌ترین توانمندی‌های اقتصادی استان ما چیست؟

تصویر ۱-۱۳- فعالیت‌های صنعتی، معدنی و دامداری

استان ما قطب دامداری کشور است. علاوه بر آن به دلیل دارا بودن شرایط مساعد در زمینه زراعت و باغداری، منابع معدنی نسبتاً زیاد، دارا بودن نیروی انسانی ماهر و نیمه ماهر، مجاورت با قطب‌های صنعتی بزرگ اصفهان و خوزستان، امکان بهره برداری از منابع غنی آب، ذخایر انرژی فسیلی و برق آبی فراوان، از توانمندی‌های بسیار بالایی جهت شکوفایی اقتصادی و تأثیرگذاری در توسعه کشور برخوردار است.

توانمندی‌های بخش کشاورزی

الف) بخش کشاورزی در استان ما به دلیل منابع آبی متعدد و اراضی مستعد به خصوص در زمینه باغات و پرورش دام و طیور، پرورش ماهی و زنبور عسل از موقعیت مناسبی برخوردار است.

۱- زراعت: حدود ۹ درصد (۱۴۴ هزار هکتار) از سطح استان زیر کشت انواع محصولات زراعی است. مهم‌ترین محصولات زراعی استان چهارمحال و بختیاری شامل گندم، جو، برنج، حبوبات، نباتات صنعتی، سبزیجات،

تصویر ۲-۱۳- سیستم آبیاری بارانی (دشت بلداجی)

نباتات علوفه‌ای و سیب‌زمینی می‌باشند که کشت گندم با سطحی حدود ۷۱ هزار هکتار (۵۰ درصد) مقام اول را در استان در بر می‌گیرد. در سال ۱۳۸۹ کل تولیدات زراعی استان حدود ۸۰۵ هزار تن بوده است. مهم‌ترین محدودیت‌های زراعت در استان، عدم دسترسی مناسب به منابع آب و نیز محدودیت‌های اقلیمی است.

تصویر ۳-۱۳- گردو (سامان)

۲- باغداری: قابلیت زمین‌ها برای کشت باغات به دلیل شرایط

اقلیمی مناسب و دامنه‌های شیب دار که کشت زراعی را محدود می‌کند و نیز اقتصادی‌تر بودن تولیدات باغی نسبت به تولیدات زراعی موجب شده که انواع محصولات باغی سازگار با شرایط طبیعی در استان کشت شوند.

در استان چهارمحال و بختیاری حدود ۴۶۳۵۰ هکتار (۱۶ درصد)

به کشت محصولات باغی اختصاص داشته که حدود ۱۸۳ هزار تن (۱۴ درصد) انواع محصولات باغی تولید می‌نماید. مهم‌ترین محصولات باغی استان عبارت‌اند از: سیب، هلو، زردآلو، انگور، بادام و گردو. البته گردو و بادام با داشتن سطحی معادل ۲۷۱۲۲ هکتار (۵۹ درصد) از سطح باغ‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند. بیشترین باغ‌های استان در شهرستان شهرکرد (۴۶ درصد) و کمترین آن در شهرستان اردل (۵ درصد) قرار دارد.

سرمازدگی، کاهش نزولات آسمانی و کاهش عملکرد در هکتار، مهم‌ترین محدودیت‌های باغداری در استان ما می‌باشند.

۳- دامپروری: دامداری از فعالیت‌های بسیار قدیمی در استان چهارمحال و بختیاری محسوب می‌شود که از دیرباز بسیاری

از مردم کوچ‌نشین، روستاییان و حتی شهرنشینان بدان مشغول بوده‌اند. وجود مراتع بیلاقی، مراتع جنگلی و هوای سردسیری سبب شده‌اند استان ما یکی از مناطق عمده دامپروری کشور باشد. به طوری که تراکم نسبی دام در سطح ملی حدود ۵۳ واحد دامی در کیلومتر مربع بوده در صورتی که این رقم در استان ما حدود ۲۰۳ واحد دامی در کیلومتر مربع است.

تصویر ۴-۱۳- استفاده از مراتع جهت پرورش دام

توانمندی‌های استان

تصویر ۵-۱۳- دامداری سنتی به شیوه کوچ نشینی و گاوداری صنعتی

نژاد غالب گوسفند منطقه از نوع گوشتی، شیری است و در صورت اصلاح نژاد، میزان گوشت قابل ملاحظه‌ای تولید خواهد نمود.

جدول شماره ۱-۱۳- جمعیت دام و طیور استان چهارمحال و بختیاری در سال ۱۳۸۹ (واحد هزار رأس - قطعه)

گوسفند و بز	گاو و گوساله	طیور سنتی	دام صنعتی	مرغ گوشتی (صنعتی)	مرغ تخم گذار (صنعتی)	مرغ مادر (صنعتی)
۲۸۶۵	۲۰۵۵۳۰	۶۳۰۰۰۰	۷۱۸۳۵	۲۹۹۶۰۰۰	۲۱۲۰۰۰	۹۵۰۰۰

مهم‌ترین محدودیت‌های دامپروری در استان عبارت‌اند از: تخریب مراتع و از بین رفتن چراگاه‌های طبیعی و برخی

سیاست‌گذاری‌های دولت در جهت تعادل دام و مرتع.

۴- پرورش ماهی (شیلات): وجود

چشمه‌های فراوان، رودخانه‌های متعدد و پرآب، کیفیت و دمای پایین آب رودخانه‌ها و چشمه‌ها، سبب شده تا بستر مناسبی جهت پرورش و تولید ماهیان سرد آبی فراهم گردد؛ به طوری که استان ما در چند سال اخیر مقام نخست کشور را در تأمین ماهی قزل آلا به خود اختصاص داده است. در این استان تعداد ۲۶۰ مزرعه پرورش ماهی، در زمینی به مساحت حدود ۵۰ هکتار به تولید ۱۴۲۶۸ تن ماهی می‌پردازند.

تصویر ۶-۱۳- پرورش ماهی قزل آلابی رنگین کمان در مزارع پرورش ماهی استان

۵- پرورش زنبور عسل

مراعات وسیع (۱۰۹۳۰۰۰ هکتار) با گل‌ها و گیاهان متنوع و شهدخیز و کشتزارهای فراوان، موجب شده از قدیم پرورش زنبور عسل در استان رایج باشد. از حدود ۱۱۴ هزار کندوی عسل در استان در سال ۱۳۸۹ حدود ۶۰۰ تن عسل تولید شده است.

تصویر ۷-۱۳- مراعات و گل‌های معطر در استان، زمینه‌ساز پرورش زنبور عسل

محدودیت‌های کشاورزی در استان

با وجود توانمندی‌های فراوان کشاورزی در استان، البته تنگناها و مشکلاتی نیز در توسعه فعالیت‌های کشاورزی وجود دارد؛ از جمله:

- ۱- فرسایش شدید خاک
- ۲- خشکسالی‌های بی‌درپی
- ۳- پیروی از روش‌های کشاورزی قدیمی و آبیاری سنتی
- ۴- عدم تناسب بین قیمت نهاده‌های کشاورزی و قیمت تمام شده محصولات کشاورزی
- ۵- کوچک بودن زمین‌های زراعتی و یکپارچه نبودن اراضی

ب) توانمندی‌های بخش صنعت و معدن استان

۱- صنعت: استان ما استعداد زیادی برای ایجاد و توسعه انواع صنایع را دارد. به طوری که در سال ۱۳۸۷ بیش از ۱۷۶۰۰ نفر در این بخش اشتغال داشته‌اند. ارزش سرمایه‌گذاری انجام شده در این بخش نیز معادل ۱۹۷۰۰۰ میلیون ریال برآورد گردیده است.

توانمندی‌های استان

تصویر ۹-۱۳- تصویر ماهواره‌ای شهرک صنعتی شهرکرد

تصویر ۸-۱۳- کارخانه آب معدنی چلگرد

مهم‌ترین عوامل مؤثر برای ایجاد صنایع در استان عبارت‌اند از:

- ۱- موقعیت جغرافیایی و ارتباطی مناسب و قرارگرفتن بین دو استان صنعتی خوزستان و اصفهان جهت استقرار صنایع فولاد و زیر مجموعه‌های مربوط به آن؛
- ۲- وجود شهرک‌ها و نواحی صنعتی متعدد با امکانات زیربنایی مناسب؛
- ۳- وجود منابع آبی مناسب جهت بهره‌برداری و ایجاد صنایع آب‌بر و وابسته از جمله بسته‌بندی آب معدنی؛
- ۴- وجود نیروی انسانی متخصص و ماهر و مراکز آموزش عالی و فنی و حرفه‌ای؛
- ۵- وجود خطوط ارتباطی مناسب؛ مانند فرودگاه و نزدیکی به خطوط ریلی کشور؛
- ۶- شرایط اقلیمی مناسب برای استقرار صنایع مختلف از جمله صنایع فلزی و تبدیلی؛
- ۷- عبور خطوط لوله اصلی نفت و گاز از استان جهت ایجاد صنایع پتروشیمی و پالایشگاه؛
- ۸- وجود خطوط فشار قوی و پست‌های برق ۴۰۰ و ۶۳ کیلوولت.

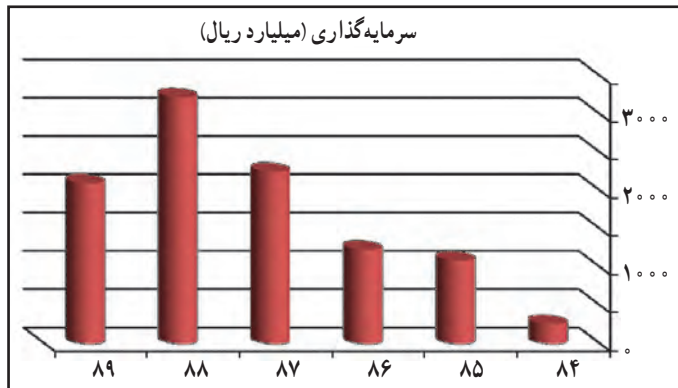

تصویر ۱۰-۱۳- کارخانه نساجی نگین بروجن

در این استان ۳۳ شهرک، ناحیه و مجتمع صنعتی، موجود و در دست احداث با وسعتی حدود ۳۶۴۹ هکتار قرار دارد. همچنین تا خرداد ماه ۱۳۹۰ مجوز تأسیس حدود ۱۴۸۸ فقره با سرمایه‌گذاری ۸۰۴۰۸ میلیارد ریال و با پیش‌بینی اشتغال ۴۰۲۱۳ نفر صادر شده است. از واحدها و طرح‌های منحصر به فرد در این استان می‌توان به تولید لامپ خودرو، چادر مشکی و شیر خشک نوزاد، ورق خودرو و دانه و پودر مالت اشاره کرد.

نمودار شماره ۱۳-۱- سرمایه‌گذاری انجام شده در بخش‌های صنعت و معدن در سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۹

۲- معدن: این استان در پایان سال ۱۳۸۹

دارای ۱۱۶ باب معدن، با پروانه بهره‌برداری بوده است که اشتغال مستقیم ۱۰۷۵ نفر و سرمایه‌گذاری ۳۶۸/۴ میلیارد ریال و حدود ۶/۵ میلیون تن از انواع مواد معدنی موجود در معادن استان را استخراج می‌کرده‌اند.

مهم‌ترین معادن استان عبارت‌اند از: ۱- سیلیس، ۲- سنگ گچ، ۳- سنگ لاشه، ۴- مواد اولیه سیمان، ۵- خاک نسوز، ۶- بوکسیت.

در حال حاضر پراهمیت‌ترین ماده معدنی موجود در استان ذخایر بوکسیت و آرژیلیت معدن

خاک نسوز شهید نیلچیان دویلان است که با توجه به عیار و حجم ذخیره معدن موجود، یکی از بهترین معادن ایران و خاورمیانه است که تاکنون شناخته شده است. در مقایسه با این ماده معدنی معادن سنگ لاشه ساختمانی به لحاظ ارزش ریالی از اهمیت کمتری برخوردارند.

بیشترین تعداد معادن در شهرستان لردگان و کمترین تعداد آنها در شهرستان بروجن واقع شده است.

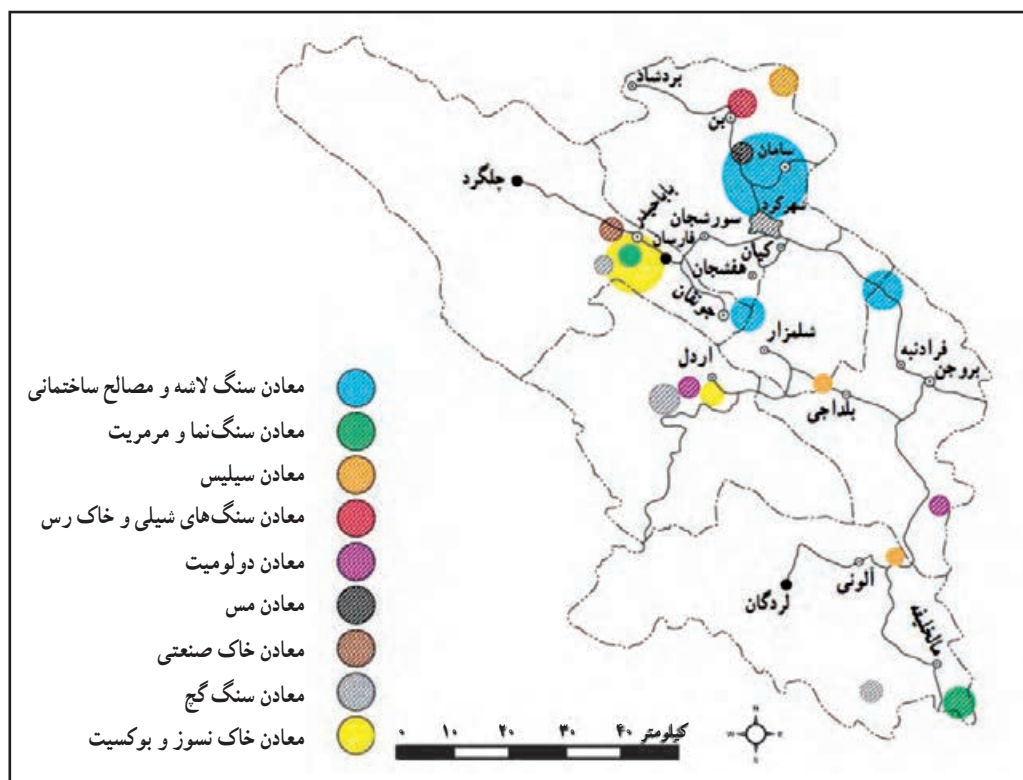
تصویر ۱۲-۱۳- مرمریت لاشکک باباحیدر

تصویر ۱۱-۱۳- معدن خاک نسوز دویلان (شهرستان اردل)

در حال حاضر عمده‌ترین مشکلات موجود در بخش معدن استان عبارت است از:

- کمبود نیروی انسانی متخصص شاغل در بخش معدن
- کمبود مشوق‌های حمایتی از سرمایه‌گذاران
- کمبود زیرساخت‌های مورد نیاز در مناطق معدنی

نقشه شماره ۱۳-۱۳- پراکندگی معادن استان

راه‌های حل مشکلات بخش معدن

- تأمین نیروی انسانی مورد نیاز سازمان‌ها در بخش معدن
- اتخاذ راهکارهای حمایتی برای جلب سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته
- تأمین اعتبارات لازم برای ایجاد زیر ساخت‌های مناطق معدنی

فعالیت

- به نقشه شماره ۱۳-۱۳ نگاه کنید و به سؤال‌های زیر پاسخ دهید:
- ۱- در محل زندگی شما کدام معادن قرار دارند؟ نام آنها را بنویسید.
 - ۲- به نظر شما توسعه صنایع و معادن، چه تأثیری در تحول اقتصادی استان دارد؟

ج) توانمندی‌های استان در بخش بازرگانی

– به نظر شما توسعه بازرگانی چه نقشی در تحول زندگی مردم دارد؟

اتصال فلات مرکزی کشور عزیزمان به نواحی حاشیه‌ای، برخورداری از صنعت فرش دستباف و سایر صنایع دستی، تولید صنایع ماشینی، توانایی تولید محصولات دام و طیور و ماهی قزل‌آلا، تولید محصولات باغی مخصوصاً بادام و گردو و محصولات گلخانه‌ای، شرایط بسیار مناسبی را برای رشد فعالیت‌های بازرگانی در استان ما فراهم آورده است که در صورت ایجاد و تکمیل زیربنای بازرگانی نوین در استان، می‌توان استان چهارمحال و بختیاری را به یک قطب بازرگانی تبدیل کرد. ارزش کل صادرات از طریق گمرک استان در سال ۱۳۸۹ تقریباً ۱۱۲ میلیون دلار بوده و بیشتر صادرات استان را کالاهای صنعتی و معدنی و مغز بادام تشکیل داده‌اند. بیشترین صادرات استان، لوازم خانگی برقی با تقریباً ۶۵ میلیون دلار است. همچنین ۸۰ درصد صادرات به سمت کشور عراق بوده است.

تصویر ۱۴-۱۳- صادرات ورق گالوانیزه خودرو و فرش

راه‌های ارتباطی: با توجه به موقعیت جغرافیایی استان و قرارگیری در حاشیه فلات ایران راه‌های مهم ارتباطی از گذشته‌های دور از این منطقه می‌گذشته که مهم‌ترین آنها جاده تاریخی دز، پارت بوده است. هم‌اکنون نیز راه‌های ارتباطی استان، از اهمیت زیادی برخوردارند؛ زیرا مسیر ارتباطی استان‌های جنوبی و داخلی کشور بوده و دو استان صنعتی خوزستان و اصفهان را به یکدیگر پیوند می‌دهند.

فصل ششم

شکوفایی استان چهارمحال و بختیاری

پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی

درس ۱۴ دستاوردهای انقلاب شکوهمند اسلامی

– در محل زندگی شما پس از پیروزی انقلاب اسلامی، چه دستاوردهای عمرانی اتفاق افتاده است؟

– انتظارات شما برای شکوفایی بیشتر استان، چیست؟

استان ما در سال‌های متمادی (قبل از انقلاب اسلامی)، جزء چهار استان بسیار محروم کشور محسوب می‌شد. اما پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، علی‌رغم وجود مشکلات فراوان، از جمله مسائل جنگ و تحریم اقتصادی، با یاری خداوند متعال و تلاش مردم و مسئولان، همانند سایر نقاط کشور، راه ترقی را طی کرد؛ به طوری که اگر از افراد منصف که زمان‌های گذشته را به یاد می‌آورند پرسید که جامعه امروز استان ما را از نظر معیارهای توسعه با ابتدای انقلاب مقایسه کنند، مسلماً از پیشرفت‌های استان از ابعاد مختلف، صحبت خواهند کرد. گرچه همچنان راه زیادی برای توسعه باید طی کرد، اما با توجه به استعدادهای زیاد استان ما، به امید خدا و با اقدامات مناسب، به آن خواهیم رسید.

در این درس شما با پیشرفت‌های استان در ابعاد مختلف آشنا می‌شوید.

۱- صنعت

روند رشد صنعت در سال‌های اخیر شتاب بیشتری به خود گرفته است، به گونه‌ای که در حال حاضر در استان ما ۹۹۵ واحد صنعتی با سرمایه‌گذاری ۱۰۲۸۷۳۱۰ میلیون ریال و اشتغال ۱۹۵۴۴ نفر مشغول فعالیت‌اند. این در حالی است که در سال ۱۳۵۷ تنها ۱۱ کارگاه با سرمایه‌گذاری ۹۱/۳ میلیون ریال و اشتغال ۴۲۴ نفر فعالیت داشته‌اند. در ۱۳۸۷ رشدی معادل ۱۵/۸ را در بخش تعداد کارگاه‌های صنعتی شاهدیم. هم‌اکنون تعداد ۱۹ شهرک صنعتی و ۸ ناحیه صنعتی در استان قرار دارند که در سال‌های اخیر احداث شده‌اند.

جدول شماره ۱-۱۴- مقایسه تعداد کارگاه‌ها، شاغلان و ارزش سرمایه‌گذاری در بخش صنعت در سال‌های ۵۷ و ۸۹

عنوان	واحد	سال ۱۳۵۷	سال ۱۳۸۹	متوسط رشد سالیانه ۵۷-۸۸
تعداد کارگاه‌های صنعتی	کارگاه	۱۱	۹۹۵	۱۵/۸
میزان اشتغال	نفر	۴۲۴	۱۹۵۴۴	۱۳/۲
ارزش سرمایه‌گذاری انجام شده	میلیون ریال	۹۱/۳	۱۰۲۸۷۳۱۰	۴۵/۱

۲- معدن

تعداد معادن فعال و در حال بهره‌برداری استان در سال ۱۳۸۹، ۱۱۴ باب بوده که زمینه اشتغال ۱۰۴۳ نفر را فراهم کرده است.

شکوفایی استان پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی

البته تاکنون ۱۲۰ معدن با ذخیره حدود ۲۳۹۲ میلیون تن (به استثنای معادن شن و ماسه معمولی) در استان شناسایی گردیده‌اند که عمدتاً از گروه مصالح ساختمانی و کانی‌های غیر فلزی‌اند. در حالی که در سال ۱۳۵۷ فقط ۱ معدن در استان فعال بوده است.

جدول شماره ۲-۱۴- مقایسه بخش معدن استان در سال‌های ۱۳۵۷ و ۱۳۸۹

عنوان	واحد	سال ۱۳۵۷	سال ۱۳۸۹	متوسط رشد سالانه ۵۷ تا ۸۸
تعداد معادن فعال	معدن	۱	۱۱۴	۱۶/۳
میزان اشتغال	نفر	۱۶۲	۱۰۴۳	۶
میزان استخراج سالانه	تن	۲۵۳۱۷	۵۸۷۷۹۴۹	۱۸/۶

۳- کشاورزی

استان ما در سال ۱۳۵۷، دارای ۵۱۳۸۵ هکتار زراعت آبی و ۹۴۱۵۲ هکتار زراعت دیم بوده است. اما در سال ۱۳۸۸ این رقم به ترتیب ۸۰۵۵۲ هکتار و ۶۲۲۲۴ هکتار شده است. گرچه برای افزایش تولیدات کشاورزی، فقط افزایش سطح زیر کشت، اهمیت ندارد؛ بلکه استفاده از محصولات پربازده، مبارزه علمی با آفات، استفاده از روش‌های آبیاری نوین، اصلاح نژاد و... بسیار ضروری به نظر می‌رسند.

جدول شماره ۳-۱۴- مقایسه کشاورزی استان در سال‌های ۱۳۵۷ تا ۱۳۸۸

عنوان	واحد	سال ۱۳۵۷	سال ۱۳۸۸	متوسط رشد سالانه ۵۷-۸۶
سطح زیر کشت زراعت آبی	هکتار	۵۱۳۸۵	۸۰۵۵۲	۱/۵
سطح زیر کشت زراعت دیم	هکتار	۹۴۱۵۲	۶۲۲۲۴	-۱/۳
سطح زیر کشت باغات	هکتار	۶۱۴۴	۴۴۲۲۷	۶/۶
سطح زیر کشت مجتمع‌های گلخانه‌ای	هکتار	-	۸/۵	-
تولید غلات	تن	۲۰۵۱۴۰	۲۳۸۷۱۳	۰/۵
تولید حبوبات	تن	۴۲۵۰	۱۱۵۱۰	۳/۳
تولید گیاهان صنعتی	تن	۳۸۷۰۰	۹۶۵۳	-۴/۴
تولید گیاهان علوفه‌ای	تن	۸۰۷	۳۱۷۵۳۶	۲۱/۳
تولید میوه‌های هسته‌دار	تن	۱۶۰۵۰	۲۵۰۱۷	۱/۴
تولید میوه‌های دانه‌دار	تن	۲۲۳۰	۲۴۴۲۲	۸

تولیدات دامی استان نیز در سال‌های پس از پیروزی انقلاب، روبه افزایش می‌باشند که در جدول شماره ۴-۱۴ به آنها اشاره شده است.

جدول شماره ۴-۱۴- مقایسه تولیدات دامی استان در سال‌های ۱۳۵۷ تا ۱۳۸۹

عنوان	واحد	سال ۱۳۵۷	سال ۱۳۸۹	متوسط رشد سالانه ۵۷-۸۸
تولید گوشت قرمز	تن	۹۱۰۲	۲۹۲۰۰	۳/۸
تولید گوشت مرغ	تن	۱۵۶	۲۰۰۰۰	۱۶/۴
تولید عسل	تن	۷۰	۸۵۰	۷/۴
تولید تخم مرغ	تن	-	۳۵۰۰	۱۰۰
تولید ماهیان سردآبی	تن	-	۱۳۸۶۴	۱۰۰
تولید شیر	تن	۳۶۹۶۰	۲۴۸۲۰۰	۶/۱

۴- عمران روستایی

علی‌رغم اینکه جامعه استان ما را در سال‌های گذشته اغلب جامعه روستایی تشکیل می‌داده است، ولی این جامعه از امکانات بسیار اندکی برخوردار بوده است. به طوری که در سال ۱۳۵۷ تنها ۲۰ روستا دارای برق و ۱۱۰ روستا نیز دارای آب لوله کشی بوده‌اند. در حالی که در سال ۱۳۸۹ این رقم به ترتیب ۷۲۹ و ۶۲۷ روستا شده است. همچنین تا پایان سال ۱۳۸۹، ۳۲۲ روستا دارای طرح‌های بوده‌اند و تعداد ۱۲۴ روستای دیگر نیز در دست اقدام، برای تهیه طرح‌های می‌باشند.

تصویر ۱۴-۱- اجرای طرح‌های روستایی

شکوفایی استان پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی

جدول شماره ۵-۱۴- مقایسه شاخص‌های عمران روستایی در سال‌های ۱۳۵۷ و ۱۳۸۹

عنوان	سال ۱۳۵۷	سال ۱۳۸۹	متوسط رشد سالانه ۵۷-۸۸
روستاهای دارای برق	۲۰	۷۲۹	۱۲/۳
روستاهای دارای آب لوله کشی	۱۱۰	۶۲۷	۵/۸
روستاهای دارای خانه بهداشت	۴۷	۳۱۱	۶/۲
روستاهای دارای مرکز بهداشت	۴۰	۶۷	۱/۷
روستاهای دارای ارتباط مخابراتی	۵	۷۲۲	۱۷/۷
روستاهای دارای گاز	-	۲۶۸	۱۰۰
صندوق پست روستایی	۱۱۱	۲۸۴	۳/۱

۵- راه و ترابری

با اینکه استان ما از موقعیت جغرافیایی مناسبی جهت اتصال فلات مرکزی به نواحی حاشیه‌ای برخوردار است، ولی متأسفانه سال‌ها در بن بست ارتباطی قرار داشت و تنها با استان اصفهان متصل بود که این مسئله در عدم توسعه استان نقش بسیار مهمی داشته است. همچنین جاده‌های روستایی نیز بسیار اندک و با کیفیت بسیار پایینی بوده‌اند.

هم اکنون نه تنها استان ما با تمامی استان‌های همجوار خود ارتباط زمینی دارد، بلکه احداث فرودگاه شهرکرد، اقدام بزرگی جهت ارتقای ارتباطات استان با سایر نقاط کشور و حتی بعضی کشورها بوده است. به امید خدا در سال‌های آینده نیز شاهد عبور خطوط آهن از استان خواهیم بود.

جدول شماره ۶-۱۴- مقایسه شاخص‌های ارتباطی در سال‌های ۱۳۵۷ و ۱۳۸۹

عنوان	واحد	سال ۱۳۵۷	سال ۱۳۸۹	متوسط رشد سالانه ۵۷-۸۸
طول جاده اصلی و چهارخطه	کیلومتر	-	۱۴۱۴	۱۰۰
طول جاده فرعی و روستایی	کیلومتر	۶۱۸	۳۱۶۹	۵/۱
تراکم جاده‌ها	کیلومتر به کیلومتر مربع	۴/۱۸	۳۰	۶/۲
تراکم جاده اصلی	کیلومتر به کیلومتر مربع	-	۹/۲	۱۰۰
تراکم جاده فرعی و روستایی	کیلومتر به کیلومتر مربع	۴/۱۸	۲۰/۷	۴/۷

۶- انرژی

یکی از معیارهای رفاه، برخورداری از انرژی به اندازه کافی است. در سال ۱۳۵۷، ۲۱۳۹۹ کیلووات ساعت انرژی برق به مصرف رسیده و در سال ۱۳۸۹، این رقم به ۷۰۷۴۷۶ کیلووات ساعت رسید.

جدول شماره ۷-۱۴- مقایسه شاخص‌های انرژی در سال‌های ۱۳۵۷ و ۱۳۸۹

عنوان	واحد	سال ۱۳۵۷	سال ۱۳۸۹	متوسط رشد سالانه ۵۷ تا ۸۸
مصرف انرژی برق	کیلووات ساعت	۲۱۳۹۹	۷۰۷۴۷۶	۱۴
مصرف برق خانگی	کیلووات ساعت	۱۲۹۰۶	۲۷۱۰۹۳	۱۱/۶
مصرف برق صنعتی	کیلووات ساعت	۱۰۵۸	۱۷۶۹۷۳	۱۸/۸
مصرف برق کشاورزی	کیلووات ساعت	-	۳۱۰۷۱۵	۱۰۰
سایر مصارف برق	کیلووات ساعت	۷۴۳۵	۱۵۶۷۱۲	۱۲/۲
اشتراک برق	مشترک	۲۱۰۹۹	۲۴۹۰۹۶	۸/۲
مصرف انرژی گاز	میلیون متر مکعب	-	۸۰۰	۱۰۰
اشتراک گاز	مشترک	-	۱۹۳۵۰۵	۱۰۰
شهرهای تحت پوشش گاز	شهر	-	۲۷	۱۰۰

۷- آب و فاضلاب

در سال ۱۳۵۷ هیچ‌گونه فاضلابی در استان تأسیس نشده بود، اما در سال‌های اخیر فعالیت شرکت آب و فاضلاب استان روند قابل توجهی گرفته است. به طوری که در سطح استان در سال ۱۳۹۰ بیش از ۸۷۰ کیلومتر شبکه، کار جمع‌آوری فاضلاب ۳۰۱۲۱۴ نفر را انجام می‌دهد. البته شهرهای زیادی هنوز دارای شبکه فاضلاب نیستند و از میان شهرهای استان، فقط شهرهای زیر دارای سیستم فاضلاب‌اند. شهرکرد، بروجن، فارسان، فرخ شهر، سامان، جوتقان و کیان (جدول شماره ۸-۱۴)

شکوفایی استان پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی

جدول شماره ۸-۱۴- مقایسه شاخص های آب و فاضلاب در سال های ۱۳۵۷ و ۱۳۹۰

عنوان	واحد	سال ۱۳۵۷	سال ۱۳۹۰	متوسط رشد سالانه ۸۶ تا ۸۷
تعداد چاه ها	حلقه	فاقد آمار	۱۵۸	-
ظرفیت مخازن آب در مدار	متر مکعب	فاقد آمار	۱۲۶۹۰۰	-
جمعیت تحت پوشش فاضلاب	نفر	-	۳۰۱۲۱۴	۱۰۰
تعداد مشترکین آب	مشترک	فاقد آمار	۱۵۵۶۰۱	-
تعداد مشترکین فاضلاب	مشترک	-	۸۲۰۵۸	۱۰۰
طول شبکه آب	کیلومتر	فاقد آمار	۱۴۰۹/۶	-
طول شبکه فاضلاب	کیلومتر	-	۸۷۰/۵	۱۰۰

۸- مخابرات

تعداد تلفن ثابت نصب شده در سال ۱۳۵۷ معادل ۱۰۰۰۰ دستگاه بوده که در سال ۱۳۸۹ به ۲۹۰۳۲۸ دستگاه بالغ شده است که رشدی معادل ۲۰ درصد را نشان می دهد.

۹- بازرگانی

آماری در ارتباط با حجم واردات و صادرات در سال ۱۳۵۷ موجود نیست. اما در سال ۱۳۸۹ مقدار ۱۱۱/۷ میلیون دلار کالا از استان صادر شده که ۴۹ درصد رشد را نسبت به سال قبل از آن نشان می دهد. همچنین در همین سال مقدار ۱۶۶۴۱۳۵۵ دلار واردات از طریق گمرک شهرکرد صورت گرفته است.

مهم ترین کالاهای صادراتی استان عبارت اند از: مغز بادام، لوازم خانگی برقی، سیمان، ماهی، خاک نسوز، کاشی و سرامیک، سیلندر گاز، موکت، ماکارونی، چینی آلات، خمیر مایه، ظروف پلاستیکی و روغن خوراکی مهم ترین کشورهای مقصد صادرات استان به ترتیب عبارت اند از: عراق، افغانستان و هند.

۱۰- آموزش عمومی

نرخ باسوادی جمعیت استان ما در سال ۱۳۵۷ معادل ۳۷/۲ درصد بوده که این رقم در سال ۱۳۸۹ به ۹۴/۶۹ درصد رسیده است. همچنین در سال ۱۳۵۷ مدارس استان ۶۵۰ باب بوده اند که در سال ۱۳۸۹ به ۲۵۰۳ باب رسیده است. (جدول شماره ۹-۱۴)

تصویر ۲-۱۴- مدرسه روستایی

جدول شماره ۹-۱۴- مقایسه شاخص آموزش عمومی در سال‌های ۱۳۵۷ و ۱۳۸۹

عنوان	واحد	سال ۱۳۵۷	سال ۱۳۸۹	متوسط رشد سالانه ۵۷ تا ۸۸
نرخ پاسوادی جمعیت استان	درصد	۳۷/۲	۹۴/۶۹	۱/۸۱
مدارس	باب	۶۵۰	۲۵۰۳	۴/۴
کودکستان و آمادگی	باب	۱۸	۴۱۷	۱۰/۶
مدارس ابتدایی	باب	۵۵۰	۹۶۴	۱/۹
مدارس راهنمایی	باب	۶۲	۵۰۰	۷
متوسطه و پیش دانشگاهی	باب	۱۹	۵۰۵	۱۰/۹
فنی و حرفه ای و هنرستان‌ها	باب	۱۱	۱۱۷	۷/۸
کل دانش‌آموزان استان	نفر	۶۸۶۱	۱۸۱۳۱۷	۱۱/۲
نسبت دانش‌آموزان به معلم	درصد	۲۶/۶	۱۷/۱۸	-۰/۲۳
نسبت دانش‌آموزان دختر	درصد	۳۱	۴۸/۶	۰/۵۸

۱۱- آموزش عالی

یکی از راه‌های رسیدن به توسعه، داشتن نیروی ماهر و متخصص است. استان ما در سال ۱۳۵۷، ۶۰۰ نفر دانشجو داشته در حالی که در سال ۱۳۸۸ این رقم به ۴۷۷۸۱ نفر بالغ شده است.

شکوفایی استان پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی

جدول شماره ۱۰-۱۴- مقایسه شاخص آموزش عالی در سال‌های ۱۳۵۷ و ۱۳۸۸

عنوان	واحد	سال ۱۳۵۷	سال ۱۳۸۸	متوسط رشد سالانه ۵۷ تا ۸۸
تعداد دانشجو	نفر	۶۰۰	۴۷۷۸۱	۱۷/۴
نسبت دانشجویان دختر	درصد	-	۵۵	۱۰۰
تعداد دانشجویان دانشگاه دولتی	نفر	۶۰۰	۳۶۰۰۳	۱۴/۶
تعداد دانشجویان دانشگاه آزاد	نفر	-	۱۱۷۷۸	۱۰۰
تعداد فارغ التحصیلان دانشگاه‌ها	نفر	۱۱۰	۶۵۷۹	۱۴/۶
تعداد اساتید تمام وقت	نفر	۵۳	۶۷۷	۸/۹
تعداد اساتید حق التدریس	نفر	۳۳	۲۲۲۱	۱۵/۱
تعداد دانشجو به استاد	درصد	۷	۱۶/۵	۰/۳۱

۱۲- بهداشت و درمان

همانطور که در جدول شماره ۱۱-۱۴ می‌بینید در سال ۱۳۵۷ تعداد ۳ بیمارستان، ۷۱ پزشک و ۳ دندانپزشک در استان ما وجود داشته است. اما در سال ۱۳۸۹ این آمار به ترتیب ۱۰ بیمارستان، ۷۶۳ پزشک و ۱۰۷ دندانپزشک بالغ می‌گردد.

جدول شماره ۱۱-۱۴- مقایسه شاخص بهداشت و درمان در سال‌های ۱۳۵۷ و ۱۳۸۹

عنوان	واحد	سال ۱۳۵۷	سال ۱۳۸۹	متوسط رشد سالانه ۵۷ تا ۸۸
تعداد بیمارستان	باب	۳	۱۰	۴
تعداد مراکز بهداشتی و درمانی	باب	۵۰	۱۳۷	۳/۳
خانه بهداشت	باب	۴۷	۳۱۳	۶/۱
تعداد کل پزشکان	نفر	۷۱	۷۶۳	۷/۸
تعداد پزشک عمومی	نفر	۶۵	۵۵۵	۷/۱
تعداد پزشک متخصص	نفر	۳	۲۰۸	۱۴/۲
تعداد دندانپزشک	نفر	۳	۱۰۷	۸/۲
تعداد داروساز	نفر	۰	۹۳	۱۰۰
تعداد تخت بیمارستان	تخت	۲۵۸	۱۳۵۸	۵/۴
تعداد پزشک به ازای هر هزار نفر	نفر	۰/۱۷	۰/۸۶	۵/۴
تعداد تخت بیمارستان به ازای هر هزار نفر	تخت	۰/۶۵	۱/۵۱	۲/۷

۱۳- فرهنگ و هنر

در بخش فرهنگ و هنر نیز در استان ما اقدامات ارزشمندی انجام شده است که در جدول زیر مشاهده می کنید.

جدول شماره ۱۲-۱۴- مقایسه شاخص فرهنگ و هنر در سال های ۱۳۵۷ و ۱۳۸۹

عنوان	واحد	سال ۱۳۵۷	سال ۱۳۸۹	متوسط رشد سالانه ۵۷ تا ۸۸
تعداد کتابخانه عمومی	باب	۳	۳۴	۷/۹
تعداد کتابهای کتابخانه عمومی	جلد	۱۲۶۵۷	۴۷۳۷۳۶	۱۲/۲
تعداد سالن های سینما	باب	۲	۴	۲/۳
تعداد فرستنده رادیو	دستگاه	۱	۱	۰
تعداد فرستنده تلویزیون	دستگاه	۳	۱۳۶	۱۳

۱۴- ورزش

تربیت بدنی با هدف پرورش نیروی جسمانی و تقویت روحیه سالم در افراد به عنوان عامل مهمی در تقویت ارزش های اجتماعی و رفتارهای مطلوب انسان مطرح و مانند ابزاری است که از طریق آن زمینه حفظ سلامت و قدرت افراد جامعه فراهم آمده و جامعه را مهیای رشد و پویایی می نماید.

با توجه به قابلیت های فراوان مردم استان ما در زمینه ورزش های انفرادی و دسته جمعی، پس از پیروزی انقلاب طرح های زیادی برای توسعه ورزش به اجرا درآمده است.

جدول شماره ۱۳-۱۴- مقایسه شاخص ورزش در سال های ۱۳۵۷ و ۱۳۸۹

عنوان	واحد	سال ۱۳۵۷	سال ۱۳۸۹	متوسط رشد سالانه ۵۷ تا ۸۸
سالن ورزشی	تعداد	۱۳	۶۸	۵/۳
استخر	تعداد	۰	۵	۱۰۰
پیست دو و میدانی	تعداد	۳	۷	۲/۸
سالن باستانی	تعداد	۱	۷	۶/۵
جمعیت ورزشی استان	نفر	۲۵۷۰	۳۲۸۶۸	۹/۳
تعداد داوران ورزشی	نفر	۹۸	۲۳۷۲	۱۰/۸
تعداد مربی ورزش	نفر	۷۴	۳۳۵۷	۱۳

درس ۱۵ چشم انداز آینده استان

تصویر ۱-۱۵- کارخانه درحال احداث فولاد چهارمحال

بیش از سه دهه از انقلاب شکوهمند اسلامی ایران می‌گذرد و با اینکه کارهای بزرگی در نقاط مختلف کشور انجام شده، اما راه برای توسعه بیشتر ایران اسلامی همچنان باز است. استان ما نیز همانند استان‌های دیگر از برکات انقلاب، به لطف خداوند بزرگ بهره بسیاری برده است که آمار و اطلاعاتی که در درس گذشته داده شد شاهد این ادعاست.

با توجه به استعدادهای خدادادی در استان ما از قبیل موقعیت مناسب جغرافیایی و قرارگیری در مسیر راه‌های پر تردد که نواحی داخلی کشور را به حاشیه ایران متصل می‌سازد، نیروی ماهر و متخصص، آب فراوان و با کیفیت بالا، خاک‌های حاصلخیز، وفور مراتع و طبیعت بسیار زیبا، استان ما سزاوار توسعه بیشتر در بسیاری از زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. اما باید توجه داشت، لازمه رسیدن به توسعه، در هر سرزمینی، از بین بردن موانع، تنگناها و محدودیت‌ها و تلاش انسان‌های ساکن آن سرزمین است.

«وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى» سورة نجم آیه ۳۹
«و اینک برای انسان جز آنچه بر سعی و عمل خود انجام داده نخواهد بود.»

در این درس شما با برخی مشکلات و محدودیت‌های توسعه استان و نیز راهبردهای پیشنهادی برای توسعه آشنا می‌شوید.

برخی از مهم ترین مشکلات و محدودیت های بر سر راه توسعه استان
- عدم تعادل دام و مرتع، غالب بودن شیوه تولید سنتی در نواحی روستایی و عشایری، کوچکی و پراکندگی اراضی به ویژه در مناطق غربی استان
- کاهش بارندگی ها به ویژه در نیمه شرقی استان و وقوع خشکسالی های پی در پی و کاهش بیش از حد منابع آب زیرزمینی

تصویر ۲-۱۵- نابودی جنگل و فرسایش خاک

- توسعه نیافتگی بخش صنعت و معدن متناسب با قابلیت های استان
- فقدان شبکه جمع آوری فاضلاب در روستاها و کمبود آن در بسیاری از شهرها
- پرهزینه بودن احداث راه های زمینی با توجه به وضعیت کوهستانی و صعب العبور بودن بسیاری از مناطق استان و نیز عدم وجود راه آهن

تصویر ۳-۱۵- مشکلات راه سازی در مناطق کوهستانی استان

- کمبود تأسیسات مهار، ذخیره و انتقال آب و شبکه آبرسانی
- افزایش نرخ بیکاری، از ۴/۵۵ در سال ۱۳۵۷ به ۱۲/۴ در سال ۱۳۸۷
- فرسایش شدید خاک در اثر سرعت بیش از حد تخریب جنگل‌ها و مراتع
- کمبود سرمایه‌گذاری در بخش‌های تولیدی و عمرانی به ویژه توسط بخش خصوصی
- سرمایه‌گذاری ناکافی برای احیا، حفظ و حراست از آبخیزها

تصویر ۴-۱۵- اجرای طرح‌های آبخیزداری جهت کنترل سیلاب

- فعال نبودن بخش خصوصی بازرگانی در امر صادرات محصولات کشاورزی
- وجود ضعف در رابطه بین یافته‌های تحقیقاتی و علمی مراکز تحقیقاتی با کشاورزان، دامداران و تولیدکنندگان
- کوهستانی بودن استان و طولانی بودن دوره یخبندان و سرمای شدید

به نظر شما علاوه بر موارد ذکر شده، چه مشکلات دیگری مانع توسعه استان می‌شود؟

اصولی‌ترین قابلیت‌های توسعه استان

- ۱- موقعیت جغرافیایی و ارتباطی مناسب و استقرار بین قطب‌های توسعه یافته صنعتی و کشاورزی اصفهان و خوزستان
- ۲- برخورداری از جاذبه‌های مناسب گردشگری
- ۳- برخورداری از نزولات و منابع آبی فراوان
- ۴- برخورداری از قابلیت توسعه باغداری، دامپروری و آبی‌پروری
- ۵- برخورداری از محیط زیست و پوشش گیاهی مناسب برای تولید گیاهان دارویی
- ۶- وجود مراکز آموزش عالی و قابلیت تبدیل شهرکرد به عنوان یکی از مراکز دانشگاهی کشور
- ۷- قابلیت توسعه صنایع تبدیلی، تکمیلی و جانبی فعالیت‌های کشاورزی و آب‌های معدنی

- ۸- قابلیت تولید برق از طریق نیروگاه‌های برق آبی
- ۹- وجود تعداد زیادی نیروی کار ماهر
- ۱۰- وجود امکانات زیربنایی مثل آب، برق، گاز، ارتباطات و شهرک‌های صنعتی
- ۱۱- وجود منابع نفت و گاز در استان

مهم‌ترین اهداف و راهبردهای پیشنهادی برای توسعه استان

براساس سند چشم‌انداز ۲۰ سال آینده، برخی از اهداف بلند مدت توسعه استان عبارت‌اند از:

- ۱- توسعه گردشگری با تأکید بر گردشگری طبیعی، گردشگری روستایی و ورزش‌های زمستانی و آبی
- ۲- ارتقای نقش و جایگاه آب در فعالیت‌های اقتصادی استان
- ۳- حراست و احیای آبخیزها، مراتع و جنگل‌ها و سایر عرصه‌های زیست محیطی
- ۴- توسعه فعالیت کشاورزی با تأکید بر توسعه باغداری، دامپروری، زنبورداری و پرورش آبزیان
- ۵- توسعه صنعتی با تأکید بر صنایع تبدیلی مرتبط با کشاورزی و دامداری و منابع آب
- ۶- توسعه فعالیت صنعتی و معدنی با تأکید بر صنایع فولاد، پتروشیمی، نفت و گاز
- ۷- توسعه و ارتقای محورهای ارتباطی استان (جاده‌ای، ریلی و هوایی)
- ۸- گسترش بازرگانی مدرن و بالابردن سطح مبادلات و نفوذ به بازارهای ملی، منطقه‌ای و جهانی
- ۹- حفظ، احیا و ارتقای قابلیت‌های زیست محیطی
- ۱۰- ارتقای شاخص‌های اقتصادی استان و درآمد سرانه
- ۱۱- ارتقای نقش ورزش در تأمین سلامت جسمی و روحی

الف) اهداف و راهبردهای توسعه در بخش کشاورزی و منابع طبیعی:

- ۱- تأمین زیرساخت‌های لازم و فراهم کردن امکانات جهت توسعه باغات، پرورش آبزیان و زنبورداری
- ۲- تبدیل دیم زارهای کم بازده به باغات و رویش‌گاه‌های مرتعی
- ۳- احیای مناطق جنگلی و ایجاد مناطق با درختان سریع رشد و ترویج درختان مثمر، به‌ویژه گردو و بادام
- ۴- نوین‌سازی شیوه تولید کشاورزی و تنوع بخشی به فعالیت‌های اقتصادی روستاها با تأکید بر توسعه دامداری صنعتی، باغداری، شیلات، زنبورداری و صنایع کوچک
- ۵- گسترش خطوط انتقال برق و گاز در نقاط جمعیتی به‌ویژه در مناطق جنگلی
- ۶- ساماندهی نظام بهره‌برداری مراتع به صورت مشارکتی
- ۷- ارتقای سطح آگاهی دامداران به منظور حذف تدریجی دام‌های کم بازده و تبدیل دام سبک به سنگین
- ۸- تأمین منابع مالی و اعتباری برای یکپارچه سازی اراضی کشاورزی، پوشش جوی‌های سنتی، احیای قنوات، بندها و سدهای خاکی در استان

ب) اهداف و راهبردهای توسعه در بخش صنعت و معدن :

- ۱- ارتقای سطح آگاهی و مهارت‌های شاغلان بخش صنعت و معدن
 - ۲- حمایت، تقویت و توسعه صنایع کوچک اشتغال‌زا و ایجاد صنایع تبدیلی، جانبی و بسته‌بندی
 - ۳- مطالعه و احداث شهرک‌ها و نواحی صنعتی
 - ۴- هدایت بخشی از سرمایه‌گذاری خارجی و منابع ارزی جهت گسترش واحدهای صنعتی و معدنی
 - ۵- گسترش واحدهای فراوری سنگ‌های معدنی با تکنولوژی نوین
 - ۶- افزایش میزان تولید مواد معدنی تا حد ۱۰ میلیون تن در سال
 - ۷- تأمین زیرساخت‌های لازم جهت استقرار صنایع بزرگ در استان
 - ۸- افزایش اشتغال در بخش معدن به حدود ۱۶۰۰ نفر
 - ۹- افزایش سرمایه‌گذاری به حدود ۶۰۰ میلیارد ریال
- پ) اهداف و راهبردهای توسعه در بخش منابع آب :

- ۱- مطالعه و اجرای بندها، سدهای خاکی و کانال‌های انتقال آب
- ۲- تأمین و توزیع آب شرب مناطق شهری و روستایی در دوره‌های میان مدت و بلند مدت
- ۳- احداث تصفیه‌خانه و اجرای شبکه‌های آبیاری و زهکشی
- ۴- مطالعه و اجرای طرح‌های تغذیه مصنوعی دشت‌های استان که با افت آب‌های زیرزمینی مواجه‌اند.
- ۵- تأمین اعتبار لازم جهت ادامه برقی نمودن چاه‌ها و موتور پمپ‌های کشاورزی در استان
- ۶- مطالعه و اجرای طرح بارورسازی ابرها در استان

تصویر ۵-۱۵- آب از عوامل توسعه در استان

۷- اجرای طرح ساماندهی رودخانه‌های استان

۸- اعمال سیاست افزایش حق برداشت آب در استان

۹- تعیین و نظارت بر حریم و ساحل‌سازی رودخانه‌ها

ت) اهداف و راهبردهای توسعه در بخش میراث فرهنگی و گردشگری :

- ۱- ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز محور گردشگری حاشیه زاینده رود و سایر محورهای گردشگری

- ۲- زمینه سازی، اختصاص تسهیلات و تأمین یارانه برای فعالیت بخش خصوصی در زمینه گردشگری
- ۳- ایجاد زیرساخت های لازم در بخش گردشگری طبیعی و گردشگری روستایی
- ۴- ایجاد زمینه های لازم در خصوص احیا و مرمت مجموعه های تاریخی

ث) اهداف و راهبردهای توسعه در بخش بازرگانی و حمل و نقل :

- ۱- اتصال استان به شبکه حمل و نقل ریلی کشور
- ۲- حمایت از شرکت های توانمند صادراتی

غیر دولتی در استان

- ۳- زمینه سازی برای احداث مراکز نگهداری و ذخیره سازی کالا و انتخاب استان به عنوان یکی از مراکز سردخانه ای کشور

- ۴- زمینه سازی برای ایجاد منطقه ویژه اقتصادی در استان

- ۵- تجهیز و بهره برداری از مراکز نمایشگاه های دائمی استان

- ۶- احداث و تکمیل محورهای چهار خطه ارتباطی استان به مناطق غرب، مرکز و جنوب کشور

ج) اهداف و راهبردهای توسعه در زمینه آموزش عالی و بهداشت و درمان :

- ۱- گسترش واحدهای آموزشی و زیرمجموعه مراکز دانشگاهی در مراکز شهرستان ها
- ۲- تکمیل و تجهیز بیمارستان های آموزشی و احداث بیمارستان تخصصی در استان
- ۳- احداث مرکز تحقیقات علوم بهداشتی، پزشکی و پیراپزشکی در استان
- ۴- فراهم نمودن بستر مناسب جهت فعالیت بخش خصوصی در زمینه ارائه خدمات پزشکی و پیراپزشکی
- ۵- تعیین شهرکرد به عنوان یک شهرک دانشگاهی در سطح ملی
- ۶- ایجاد پارک های فناوری و اطلاعات

- ۷- مطالعه و انتخاب شهرکرد به عنوان یکی از مراکز نجوم شناسی کشور
- ۸- تأسیس، تجهیز و راه اندازی دانشگاه صنعتی شهرکرد

ج) اهداف و راهبردهای توسعه در بخش اجتماعی، فرهنگی، هنری و تربیت بدنی

- ۱- حفظ و احیای آداب و رسوم محلی
- ۲- ارتقای سطح آگاهی جامعه به منظور بالا بردن ضریب امنیت اجتماعی گردشگران
- ۳- ایجاد هماهنگی قانونی و اجرایی در جهت تشکیل و تقویت تشکل ها و احزاب

تصویر ۶-۱۵- فرش دستباف از توانایی های بالای استان جهت صادرات

- ۴- گسترش رشته‌های ورزشی متناسب با ورزش استان
 - ۵- توسعه ورزش همگانی با مشارکت شهرداری‌ها و هماهنگی سایر دستگاه‌ها، تشکل‌های غیردولتی و شوراهای در استان
 - ۶- ارتقای سطح کمی و کیفی ورزش از طریق گسترش باشگاه‌های خصوصی
 - ۷- احداث فضاهای ورزشی شهری و روستایی متناسب با اقلیم استان
 - ۸- حمایت از تولید، توزیع و صادرات محصولات فرهنگی
 - ۹- اختصاص منابع مالی و اعتباری برای فعالیت‌های فرهنگی، هنری و ادبی
 - ۱۰- توسعه و تجهیز پایگاه کشف و پرورش استعدادها و ورزشی در استان
 - ۱۱- مطالعه و احداث ورزشگاه ۲۵ هزار نفری در مرکز استان
 - ۱۲- سازماندهی و حمایت مستمر از تشکل‌های دینی، هنری، ادبی، مطبوعاتی و هیئت‌ها در استان
 - ۱۳- ایجاد فضاهای فرهنگی
 - ۱۴- راه اندازی کتابخانه‌های عمومی و شبکه‌های ارتباطی مدرن در مساجد و مراکز هنری
- ح) اهداف و راهبردهای توسعه در بخش عمران شهری و روستایی:
- ۱- اختصاص اعتبار و کمک‌های مناسب به شهرداری‌های استان
 - ۲- تهیه و اجرای طرح‌های هادی و تفصیلی شهری
 - ۳- تأمین اعتبار لازم جهت راه اندازی و گسترش دهیاری‌ها در روستاهای بالای ۱۰۰ نفر جمعیت
 - ۴- استفاده از انرژی برق آبی کوچک برای نواحی روستایی
 - ۵- توسعه زیربناها در مناطق روستایی
 - ۶- برقراری ارتباط مناسب مخابراتی در سطح روستاهای استان با مشارکت‌های مردمی
 - ۷- اولویت‌بندی روستاها براساس جمعیت برای برقراری ارتباط مخابراتی (تلفن ثابت)
 - ۸- راه اندازی دهرداری‌ها و تجهیز مناسب آنها برای تحقق توسعه روستایی و مقابله با حوادث خطرآفرین
 - ۹- بازسازی و بهسازی روستاها و مساکن روستایی
 - ۱۰- تأمین اعتبار کافی برای اجرای طرح‌های احیای بافت فرسوده شهرهای استان

تقدیر و تشکر :

اداره کل آموزش و پرورش استان (مدیرکل، معاونین و کارشناسان)
استانداری چهارمحال و بختیاری - دفتر امور سیاسی و انتخابات
سازمان جهاد کشاورزی و معاونت آبخیزداری - اداره کل منابع طبیعی استان
اداره کل حفاظت محیط زیست استان
اداره کل هواشناسی استان
اداره کل ورزش و جوانان استان
اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان
اداره کل امور عشایر استان
سازمان صنعت، معدن و تجارت استان
بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس استان
اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان
شرکت آب منطقه ای استان
بنیاد شهید و امور ایثارگران استان
گنجینه اداره کل آموزش و پرورش استان
اداره کل آمار و اطلاعات معاونت برنامه ریزی استانداری

